

Chữ Duyên

Tác Giả: Hoài Vi t

Thứ Năm, 01 Tháng 3 Năm 2012 22:01

Trong ngôn ngữ Việt có nhiều chữ đa nghĩa, mất t, mất ch mà hàm chứa nhiều nghĩa và quá trình tìm hiểu, nhận biết nên hàm chứa những tầng ý này là công việc lý thú và cần thiết.

Chúng tôi xin nói đôi điều về chữ Duyên có vị trí đặc biệt trong tâm hồn người Việt, trong đời sống tình cảm lứa đôi trai gái, về những câu chuyện Việt.

Duyên vốn là từ gốc Hán có nghĩa là nguyên nhân; duyên do, duyên cớ phát sinh ra sự việc. Sau hàng nghìn năm "giao duyên" với tiếng Việt, chữ Duyên mang nghĩa duyên số, duyên phận của con người.

Ca dao xưa có câu:

*Phải duyên thì gợn nhều keo
Trái duyên đâu nhều ng nhều kẻo đứt vành*

đồ mô tả sự hợp duyên "gợn bó keo sốn" và lời duyên vành áo, không ăn khớp nhều kẻo đứt vành trong quan hệ về tình.

Trong câu thơ của người Việt, duyên phận như cái gì tiềm ẩn, trừu tượng, mờ nhạt, nên bà chúa thơ Nôm Hồ Xuân Hương mới có câu thơ chữ Duyên thiên chứa ý nhờ đâu được - nghĩa là duyên trời cho thành về tình. Bài thơ Mời trầu cũng có câu:

*Có phải duyên nhau thì thăm mồi
Đón xanh nhều lá, bèo nhều vôi.*

Chuyên Duyệt

Tác Giả: Hoài Viät

Thứ Năm, 01 Tháng 3 Năm 2012 22:01

Trong bä môn nghä thuät hát Chäo, cä hä n mät đäi u mang tên Duyệt phän phäi chiä u và ca täc cä cäu:

*Đôi ta duyên phän phäi chiä u
Đäy tä häng ai khéo se mà vän vít...*

Chính vì cho duyên là tiän đänh nên ngä i Viät cä mäi coi chuyän vä chäng là do ông tä bà nguyät täy säi chä häng buäc vào nhau.

Hiäu mät cách khái quát nhät Duyệt chä sä täng häp tinh thän tình cäm bên trong giäa ngä i và ngä i.

Câu thäc cä :

*Häu duyên thiên lý năng täng ngä
Vô duyên đäi dän bät täng phäng*

nghĩa là có duyên thì xa vän däm cũng có thä gäp gä, vô duyên thì đäi mät nhau cũng không thä cä sä täng thân hài hoà.

Ngoài nghĩa duyên phän, Duyên còn hàm nghĩa chä vä đäp trong ăn nói, tính tình, äng xä cäa ngä i con gái. Trong Mäi thäng nhä là chuän mäc vä ngä i con gái thä i xäa, có mät đäi u thäng là ăn nói män mà có duyên.

Ngä i ta có thä khen: "Cô äy có häc có khác, ăn nói có duyên quá!" - nghĩa là cô gái nói chuyän häp tâm lý ngä i nghe, câu chuyän ý nhä, có văn hoá.

Duyên cũng có khi chä vä đäp son trä bên ngoài.

Ca dao có câu:

Chữ Duyên

Tác Giả: Hoài Vi t

Thứ Năm, 01 Tháng 3 Năm 2012 22:01

*Còn duyên kẻ đón người đi
Hết duyên đi sớm về trưa mả cỏ người đi.*

Ca từ quan họ cũng có câu mang nghĩa tương tự :

*Còn duyên buôn bán hoa
Hết duyên người gặt cấy đã đi người đi.*

Trong chữ m thi c chữ a người Vi t, có sự phân biệt Tình và Duyên mặc dù hai chữ này đều có quan hệ tình cảm lứa đôi trai gái, về chữ ng.

Nếu như Duyên là tình duyên, có sự nối trong duyên sự mối người thì Tình là sự gặp gỡ tình cảm trong hiện tại.

Ca từ hò Huế có câu:

*Tình về Đợi Lối
Duyên người c Kim Long*

là sự phân biệt ý. Trong tiếng Vi t còn có một từ Duyên gốc Hán nghĩa là men theo, nối theo, Duyên Hời - chữ miến đất ven biển, men theo nước biển.

Chữ Duyên ý nghĩa âm, đồng tự, song hoàn toàn khác nghĩa, là từ đồng âm dị nghĩa.

<http://gfx.glittergraphicsnow.com/albums/1149/glittergn/rose/a4.gif>

Chữ DUYÊN ngày nay trong cách nhận thức của phần lớn thanh niên là: từ do yêu đương, thoát ra khỏi sự kiểm tra của cha mẹ :

Chị Duyên

Tác Giả: Hoài Vi t

Thứ Năm, 01 Tháng 3 Năm 2012 22:01

*Ngày xưa ai cũng duyên bà
Bây giờ bà già, bà cũng duyên tôi*

*Ngôi nhà tôi nay, tôi do yêu đứng
Phải duyên phải số thì theo*

Và rồi để cái "số theo" của mình cho ông Giỏi:

*Cái duyên ông Giỏi xe
Cái que ông Giỏi buồm*

Chị Duyên trong tiếng Việt thật là đa nghĩa. Mình có cô cháu tên Duyên. Nó vừa là lý chững xong! Có Duyên thì không số "chững"! Đàn bà quan trọng là Duyên. Nhiêu cô đẹp nhưng mà.....không duyên!